

Azurové naděje

**CAROLYNE
SWANN**

Azurové naděje

PRAHA 2006

Přeložila:
LINDA HAYEK

Carolyne Swann: Azurové naděje
Vydání první.
Copyright © 2006 Carolyne Swann
All rights reserved.

Vydalo nakladatelství Baronet a. s., Křížíkova 16, Praha 8, www.baronet.cz
v roce 2006 jako svou 1127. publikaci.
Český překlad © 2006 Linda Hayek.
Odpovědná redaktorka Jana Kohutová.
Korektorka Zdeňka Grigarová.
Přebal a vazba © 2006 Ricardo a Baronet.
Ilustrace na přebalu © 2006 Oldřich Liška.
Sazba a grafická úprava Ricardo, Přemyslovská 38, Praha 3.
Tisk a vazba: FINIDR, s. r. o., Český Těšín.

Veškerá práva vyhrazena.
Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována
či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení.

Název a logo BARONET® jsou ochranné známky zapsané
Úřadem průmyslového vlastnictví pod čísly zápisu 216133 a 216134.

ISBN 80-7214-904-0

BARONET
Praha 2006

CAROLYNE SWANN

Azurové naděje

Zase otevírám svůj deník. Musím podotknout, že Znažore na půdě jich mám za celá dlouhá léta v truhle uloženo už pěkných pár svazků. Málokdy a málokdy jsem přiznávala, co si skutečně myslím, život mě poučil, že se přílišná upřímnost nevyplácí. Pravdu jsem svěřovala jen bílým stránkám. Nebojím se, že by se po mé smrti dostaly do nepovolných rukou, protože o jejich existenci ví jen moje komorná Marie, a ta neumí číst. S největší pravděpodobností použije jejich stránky, až bude zatápět v krbu.

První jsem si začala psát, když mi bylo šestnáct, a od té doby uplynula již pěkná řádka let. Nikdy si v nich nečtu – proč také? Některé události si pamatuji tak jasně, jako by se odehrály teprve před týdnem, jiné jsem raději vytěsnila z paměti. Měla bych si připomínat, jak jsem byla naivní, anebo – proč si to nepřiznat –, hloupá? Jenomže tehdy jsem si to nemyslela.

Prý jsem byla krásná, alespoň mě o tom všichni ujišťovali: rodiče, oba bratři, dokonce i sestra to přiznávala, i když se skřípáním zubů. Minette totiž byla zavalitá, měla krátký krk, nízké čelo a předkus,

proto ze všeho nejvíc připomínala hlodavce. Však jsme jí také říkali Syslík a ona nám za to prováděla různé naschvály. Na světě však není člověk, který by se nelíbil vůbec nikomu, a tak i ona se vdala a její manželství bylo nad očekávání šťastné. Už je ale chuděra mrtvá – zemřela před více než třiceti lety při porodu čtvrtého dítěte. Stejně tak i většina ostatních, kteří prošli mým životem, nežije.

Pochovala jsem i své poslední dítě – dceru Victorii, která žila jen několik týdnů. Bylo to milounek děťátko, ale, mám-li být upřímná, už se na ně příliš nepamatuji. Stála jsem i nad manželovou rakví, když ji ukládali do krypty na Marécage, rodovém sídle Brissaků, kde odpočívá většina jeho předků. Svůj věčný sen tam sní i můj milovaný syn, jehož předčasné smrti nepřestanu nikdy želeť.

Nebude dlouho trvat a i mne si Pán zavolá. Přesto doufám, že mi dopřeje zaplnit několik dalších stránek, obzvláště když přede mnou stojí ještě jedna velice důležitá povinnost.

Kapitola první

Sluneční paprsky se prodraly řídnoucími větvemi dubů, na chvíli ulpěly na modro-zlatém erbu, skvícím se na dvířkách kočáru, aby vzápětí vyšplhaly až do otevřeného okénka. Lehounce pošimraly bílou paži opřenou o rám, zvědavě přeskočily na drobný nosík a několik jich zatančilo na zavřených víčkách, lemovaných hustými řasami. Možná že by ve skotačivém reji pokračovaly dál, avšak kočár opět vjel pod stromy, jejichž košaté koruny zabránily slunci v přístupu.

Mladičké stvoření v růžových šatech a bílém klobouku sledovalo míhající se kmeny, ale jejich jednotvárnost nudila. Na chvíli je zaujala veverka, která se rozhodla soupeřit se čtyřmi polokrevníky táhnoucími kočár, kdo bude rychlejší. Nakonec to drobné zvířátko moudře vzdalo a zůstalo kdesi vzadu. Dívka zklamaně protáhla obličej a odvrátila hlavu.

Její očí se však dostalo ještě méně utěšené podívané, neboť spočinuly na korpulentní postavě starší ženy, která měla za úkol ji doprovázet. Teď spala, jako ostatně po většinu cesty, ukolébána jednotvárným pohupováním vozu, dokonce slabě pochruchovala a tučný podbradek se jí chvěl do rytmu otáčejí-

cích se kol. Ruce nadité v hedvábných rukavičkách, původně úhledně složené v klíně, měla rozhozené podél boků a rozevřená kolena decentně zakrývaly nesčetné spodničky, završené širokou sukni.

Dívka si ji znechuceně prohlížela. Cesta z Paříže trvala již patnáctý den – a to jen proto, že vikomtka Elisabeth de Racine neopustila ráno žádný zájezdní hostinec dřív, než spořádala vydatnou snídani, a během dne vyžadovala časté zastávky, aby si mohla odpočinout.

Jen Bůh věděl, z čeho její únava pramenila, protože vikomtka si dávala záležet, aby neučinila jediný zbytečný pohyb, který by ji vyčerpал. Proto jen trasa mezi Orléansem a Bourges, která měla velice schůdnou a kvalitní silnici a kterou jiné povozy zdolaly za pět, možná šest hodin, se v tomto případě protáhla skoro na dva dny.

Jenomže mladá žena nesmí cestovat sama, bez doprovodu, a paní de Racine byla jediná, kdo byl ochoten dívku doprovázet – nebo spíše jediná, kdo měl odpovídající postavení a přitom mu to hrabě de Retz směl přikázat. Pouze jeden člověk se mohl proti dočasné vikomtčině nepřítomnosti ohradit, a to jeho choť Henriette, ale ta rovněž nic nenamítala.

Madame de Racine byla cosi mezi společnicí, důvěrnicí, komornou, doprovázela hraběnku do kostela, na návštěvy, předčítala jí a chránila její pověst, když si vyhlášená krasavice vyrazila na projíždku kočárem bez manžela, což teď několik týdnů nebude možné. Ale i tak krásná Henriette souhlasila, neboť jak v duchu moudře usoudila, za všechno v životě se musí zaplatit.

Ona a její mladší sestra se po smrti otce staly jedinými dědičkami rodinného majetku, který nebyl ni-

jak rozsáhlý, ale také ne zanedbatelný. Henriette si ce v den svatby s hrabětem de Retz obdržela značné věno, avšak nyní mohla získat mnohem víc. Objevil se totiž někdo, kdo nabízel její sestřičce útočiště, nový domov.

Před dvěma dny přišel dopis od Evelyne de Brissac, žijící až kdesi v Provinci. Hraběnka v něm psala, že se od známých dozvěděla o smrti pana de Cheravac a ráda by přijala jeho dceru, komtesu Armance, jako svoji společnici, pokud si dívka nevybere jinak a pokud bude pan de Retz souhlasit.

Clément de Retz se naoko tvářil vážně, na tučném obličejí vyloudil hloubavý a ustaraný výraz, ale v duchu jásal. Kdyby nepřišel onen spásný list, musel by jako jediný příbuzný poskytnout sirotě přístřeší, postarat se o ni, za rok za dva jí najít manžela a vyčlenit příslušné věno.

A nebo – touto myšlenkou se zaobíral stále častěji – přesvědčit ji, aby se uchýlila do kláštera, který by nepožadoval tak vysoký finanční obnos jako případný ženich. Takhle se jeho švagrová stane společnicí bohaté šlechtičny kdesi na jihu země a tam – jak doufal – se nad ní jednou provždy zavře voda. Veškerý majetek připadne její starší sestře – a tudíž jemu.

Henriette se již na matku nepamatovala, zemřela před mnoha lety, krátce po narození Armance. Oběma sirotám zůstal jen otec, ale protože byl zcela zaneprázdňen povinnostmi u dvora, kde zastával úřad člena královské rady, o výchovu obou dívek se starala jeho matka, babička Marie-Sophie. Před půlrokem, po náhlém srdečním záchvatu hrabě de Cheravac zemřel a stará hraběnka ho následovala o dva měsíce později.

To už byla krásná Henriette více než rok provdaná za královského komořího, hraběte Clémenta de

Retz, tloušťka, jehož zadnice vypadala jako dva naducané polštáře a místo srdce musel mít kus ledu, který dokázalo rozehrát jen cinkání mincí. Ihned poté co se nechal ustanovit poručíkem mladičké Armance a zařídil její přestěhování do svého sídla na ostrově svatého Ludvíka, výhodně prodal jak pařížský palác Cheravaků ve čtvrti Marais, tak jejich statky v Melunu a za stržené peníze přikoupil pozemky v Pikardii, odkud pocházel.

Armance, rozbolavělá ztrátou otce i babičky, nic nenamítala, ani nemohla, plnoletá bude teprve za pět let. Ve skutečnosti se těšila, že zůstane se sestrou, neboť Henriette byla jediným příbuzným, který jí zbyl.

Jaké však bylo její překvapení jednoho zimního dne, kdy se všichni tři sešli ke společné večeři v obrovské jídelně zařízené ve stejně pompézním stylu jako většina místností v paláci. Právě se chystala vložit do úst šťavnatý kousek oblíbeného jehněčího, které tentokrát kuchař připravil na šalvěji, s krupicovými noky zalitými smetanovou omáčkou, když ji zadržel hlas hraběte. Stejným tónem, jakým se před chvílí tázal své choti, zda si v neděli po mši vyjedou do královské obory, anebo raději zůstanou doma, se zeptal, zda by si přála zbytek života strávit v klášteře, či jako společnice starší ovdovělé dámy.

Nebyla schopna slova. S vidličkou v ruce a ústy překvapením pootevřenými upřela oči na švagra, ale ten se otočil a kývl na opodál stojícího lokaje, aby mu dolil víno. Stočila zrak k sestře, ale Henriette nezvedla skloněnou hlavu, byla až příliš zaměstnaná loupáním jablka. V tichu, které v místnosti zavládlo, bylo slyšet, jak se pohár zvolna plní burgundským a posléze kroky lokaje, odnášejícího karafu zpět ke komodě.

„Myslím, že pro vás bude nejvhodnější druhá možnost,“ promluvil opět švagr, předstíraje, že si její mlčení vyložil jako váhavost, a jal se rozhodnout za ni. „Na to, abyste přijala řeholní slib, jste příliš temperamentní. Nemám pravdu, drahá?“ otočil se ke své choti.

Henriette, která začala krájet jablko na malé kousíčky, jen aby se nemusela sestře podívat do očí, se konečně odvážila pozvednout hlavu. Vzápětí své odvahy zalitovala.

Armance patřila mezi svéhlavé děti, byla umíněná a nepoddajná, s oblibou prosazovala vlastní názory. I teď vše nasvědčovalo tomu, že nepřijme švagrovo rozhodnutí tak snadno, o čemž svědčila její odbojně vystrčená brada a ironicky pozvednuté obočí. Ale přes veškerou tvrdohlavost a zarputilost to byla její malá sestřička, která už neměla na světě nikoho jiného, pouze ji.

„Před několika dny jsem obdržel dopis z Provence od hraběnky de Brissac...,“ oznámil Clément a při vyslovení rodového jména významně pozvedl hlas, jako kdyby se jednalo o některou notoricky známou členku královniny družiny, proslavenou buď skandály, bohatstvím, či milostnými eskapádami, anebo ještě lépe vším dohromady, jejíž jméno jde od úst k ústům. Poté se odmlčel, aby oběma známým dopřál kýženého údivu.

Henriette se však již tentokrát neodvážila pozvednout zrak a horlivě se dál zabývala zbytkem jablka. Její mladší sestra Armance dosud držela v ruce vidličku s nabodnutým soustem a zírala kamsi před sebe, jata neblahým tušením.

„...která tam žije na svém panství,“ dodal hrabě a rozhodl se pokračovat dál už bez dramatických odmlk. „Jak mi sdělila v dopise, doufá, že mladá

společnice rozptýlí samotu, která ji ve stáří trápí ze všeho nejvíc. Myslím, drahé dítě,“ snažil se nasadit výraz plný blahosklonného porozumění, když stočil pohled k Armance, „že právě vy budete této dámě skvělou společnicí, neboť jste vyrůstala pod dohledem své babičky, a tudíž se dokážete vcítit do myšlení starých žen. Poklidný život daleko od jakýchkoli nástrah osudu, co více si můžete v dnešním rozbouřeném světě přát... Budete tam šťastná, věřte... Jednou mi dáte za pravdu.“

„Možná bychom jí měli dát čas na rozmyšlenou.“ Henriette znovu posbírala odvalu a přerušila ticho, které nastalo. „Nemusí se přece rozhodnout okamžitě,“ odložila nůž vedle talíře plného slupek a vyloudila na tváři nucený úsměv. „Stačí, když nám to poví zítra, vždyť přece...“

Zmlkla v polovině věty, protože Armance rázně vstala, odstrčila židli a vydala se ke dveřím. Na prahu se drobná postavička v sametových šatech zastavila, pomalu otočila hlavu a s grácií hodnou egyptských královen pronesla:

„Nač čekat do zítřka? Přijímám.“ Poté, zanechávajíc užaslou sestru a dočista zkoprnělého švagra u obrovského stolu samotné, vyšla na chodbu.

„Nebudeš večeřet?“ zvolala Henriette, ale její otázka narazila na zavřené dveře. „Vůbec nic nejedla,“ obrátila se ke svému choti s výčitkou.

Komoří však mávl rukou. „S prázdným žaludkem se lépe spí.“ Nemohl však toto tvrzení doložit z vlastní zkušenosti, neboť kam až jeho paměť sahala, nikdy neuléhal bez řádné večeře a ani dnes nehodlal učinit výjimku. Nabodl na vidličku voňavý plátek masa a rozkošnický do něj zařal zuby. Hlavně že švagrová souhlasila bez zbytečného křiku.

Armance důstojně vyšla po schodišti do prvního

patra, cestou kývla na pozdrav dvěma služkám a vešla do svého pokoje, kde zastihla jednu ze služebných, ukládající vyžehlené prádlo do truhly.

„Odejdi! Doděláš to zítra,“ vykázala ji ven, a jen co překvapená dívka odešla, vrhla se na dosud zastlané lůžko.

Konečně mohla popustit uzdu všem pocitům, které se stačily v jejím nitru nashromáždit. Za nic na světě by neplakala před švagrem, tou bečkou sádla, jak jej v duchu nazývala. Zato teď, když byla sama, bolest, lítost, vztek a pocit zrady ji zcela ovládly.

Otcovu smrt nesla těžce, mnohem hůř než Henriette. Sestra byla vdaná, palác jejího manžela se pro ni stal novým domovem, přibyli jí noví přátelé a společenské povinnosti, v nichž se doslova vyžívala. Armance však zůstala sama s babičkou, kterou žal nad ztrátou jediného syna zlomil natolik, že ze svého pokoje vycházela jen brzy po ránu, aby se nechala odvézt na mši do nedalekého kostela Sainte-Chapelle, v jehož podzemí se nacházela hrobka Cheravaků.

Ani Armance se ještě nevzpamatovala ze ztráty otce, když ji postihla další rána.

Jednoho dne za chladného lednového jitra kočár připravený před branou paláce nevyjel na svou obvyklou trasu, zato duše staré dámy opustila palác jednou provždy. Hraběněčiny ostatky byly uloženy vedle rakve milovaného syna a dávno zesnulé snachy.

Dívka byla zdrcená žalem, několik dnů po pohřbu se zdálo, jako by se i ona potácela mezi životem a smrtí, ale nakonec přece jen zvítězila živelnost jejího mládí. Smutek a bolest byly pomalu vytěsňovány nedočkavostí a touhou po nových zážitcích. Dokonce jí bylo lhostejné i to, že Henriette

tin manžel prodal dům, v němž obě sestry vyrůstaly. V prázdných komnatách bylo příliš ticho, z každého kouta na ni útočily vzpomínky na nespočetné chvíle radosti a štěstí, jež odešly spolu s otcem a babičkou. A Armance chtěla žít, veselit se, radovat. Zůstala jí Henriette, s níž ji pojil nejen pokrevní svazek, ale především pouto společně prožitého dětství.

Doufala, že i když osiřela, její život se bude ubírat stejnou cestou jako sestřin. Po čase, až skončí smutek, který drží za babičku a otce, jí Henriette a Clément najdou manžela, vystrojí svatbu.

Jak se mylila...

Místo svatby a manželství, kterého se dočká každá dívka – ať prostá či urozená – prožije život kdesi daleko v neznámém kraji, mnoho set mil od Paříže, v níž strávila dětství. Čekají ji dlouhé roky pod dozorem nerudné stařeny, která bude trápení mladičké spolence považovat za svou oblíbenou kratochvíli. Armance při tak hrůzné představě své budoucnosti na okamžik ztuhla.

Nechybělo mnoho a bývala by se rozběhla zpět do jídelny, klekla před sestrou a švagrem a poprosila je, aby ji nikam neposílali. Když byla opět schopná pohybu, dokonce vstala a došla až ke dveřím. Před nimi se však zastavila.

Henriette by možná její slzy obměkčily, nedokázala si ale představit Clémenta, jak bere zpět své unáhlené rozhodnutí. Pomalu se vrátila, chvíli postála u okna, ale neklid přinutil její nohy opět k chůzi.

Zatímco rázně přecházela od okna ke dveřím a zase zpět, jak měla ve zvyku pokaždé, když si chtěla utřídit myšlenky, docházela k závěru, že nápad zbavit se jí se nevylíhl ve švagrově hlavě dnes

večer nad talířem jehněčího. Určitě měl něco podobného v plánu, už když prodával palác Cheravauk a polnosti v Melunu – a to za manželčina souhlasu. Znovu jí vyvstal před očima obrázek Henriette, jak se usilovně zabývá krájením jablka, jen aby nemusela zvednout oči a střetnout se se sestřiným pohledem.

„Domluvili se na mě,“ vykřikla zlostně, ale nebyl zde nikdo, kdo by jí její domněnku potvrdil nebo vyvrátil.

Clémenta nikdy neměla ráda. Už když ho spatřila před třemi lety poprvé, zamračila se nelibostí. Jeho široké, téměř ženské pozadí, vodnaté oči pod mohutným tmavým obočím, sloupovité nohy a tučné tváře, které se na lících kostech měnily v sádelnaté laloky, mu dodávaly vzezření, jež bylo na hony vzdálené sličným postavám mladíků, jež vídávala při procházkách kolem Seiny či projíždět na koni čtvrtí Marais.

V duchu litovala Henriette, že se jí nedostane hezčího manžela, ale sestře zřejmě jeho vzhled nebyl na překážku, a pokud ano, nechala si to pro sebe. Od dětství byla povolná, tichá, málokdy dávala najevo, co si skutečně myslí, pravý opak Armance, která měla rebelantství v krvi a jazyk rychlejší než myšlenky.

„Proč otec vybral naší Henriette tak ošklivého manžela?“ zeptala se babičky ještě téhož večera, kdy hrabě de Retz poprvé zavítal do jejich domu.

„Nechci už od tebe vícekrát slyšet taková slova. Žádný člověk není ošklivý,“ pokárala ji hraběnka. „A navíc vzhled není u muže to nejdůležitější. Podstatná je jeho vnitřní krása, která se skládá z povahy, oduševnělosti a inteligence.“

Armance zahanbeně přikývla a v duchu se roz-

hodla, že se bude snažit, aby objevila skrytou duševní krásu budoucího švagra, ale Clément ji zřejmě celé tři roky dobře tajil. Možná ji odkrýval jen před Henriette, protože ta byla svolná se vším, co pronesl či udělal.

A tak Armance s vypětím sil snášela jeho poznámky o nemravné módě hlubokých dekoltů, kterou zavedla u dvora madame de La Vallière a ostatní dámy ji zdatně napodobovaly, nepřístojném chování královských mušketýrů a jejich častých šarvátkách, ale i – podle něho – o rozmařilém plýtvání jídlem, otopem a látkami či lenosti služebnictva ve vlastním domě.

Musím na něho být milá a chovat se k němu vlídně, říkala si pokaždé, když Clément spustil některou ze svých oblíbených tirád. Ať je, jaký je, stal se manželem mé sestry, přijal mě do svého domu a já jsem nyní členkou jeho domácnosti.

„Tak teď už to neplatí,“ vykřikla znovu a v očích se jí objevily slzy. „Vyšťval mě, zbavil se mě jako prašivé ovce. A Henriette se mě nezastala, nebránila mě.“

Vrhla se na dosud nerozestlané lůžko a popustila naplno stavidla své bolesti. Věděla, že sestra se bude bát za ní přijít a služka, která jí posluhovala a pomáhala s oblékáním, se dostaví mnohem později, takže ji nikdo ani neuslyší, ani nespátří. Štkala proto nahlas a z očí se jí řinuly slzy ponížení a zklamání. Ještě než ji pláč ukolébal k milosrdnému spánku, umínila si, že ani sestra, ani její manžel neuvidí její jedinou slzu, nepostřehnou ani náznak toho, jak moc ji jejich zrada mrzí.

Netušila, že o patro níž, v ložnici s okny do zahrady a krbem, v němž plápolal oheň, vedou paní a pan de Retz vzrušený rozhovor.

„Bude se mi po Armance stýskat,“ fňukala Henriette, odložila kartáč, jímž si pročesávala vlasy, a otočila se na svého chotě, který – již v noční košili – soukal své objemné tělo pod pokrývku. „Provence je tak daleko, až na opačném konci země. Už ji nikdy neuvidím. Kdyby vstoupila do kláštera karmelitek v Saint-Germain...“

„...zůstala by sice v Paříži, ale ocitla by se stejně daleko, jako kdyby odjela na konec světa. Jakmile by jednou složila řeholní slib, už byste ji také nikdy víc nespatřila.“

Henriette nepřesvědčivě přikývla a po chvilce pronesla:

„Přesto nevím, zda jsme se rozhodli dobře.“

„Když si zvolí osud jeptišky, klášter bude požadovat alespoň část jejího věna. Když se stane společnicí urozené dámy, bude zaopatřená až do konce života,“ mnul si komoří jednou rukou podbradek a druhou se opíral o navršené polštáře v manželské posteli.

„Až do konce života oné dámy, ne jejího,“ namítla plaše. „Existuje ještě třetí možnost. Mohli bychom Armance provdat,“ dodala, vysvlékla si župan a také vklouzla pod pokrývku.

„Ano, mohli,“ přikývl její choť vážně. „Ale uvědomte si, kvítečku můj spanilý, že v takovém případě bychom museli muži, za něhož ji provdáme, vyplatit ještě větší věno než klášteru.“ S funěním se překulil na bok a zašeptal Henriette do ucha:

„A to je částka, o niž bychom ochudili dítě, které, jak doufám, s pomocí boží co nevidět počnete. Uvidíte,“ dodal, zatímco jeho masité prstíky nedočkavě zdolávaly tkanici Henrietiiny noční košile, „že vaše sestřička bude spokojená. Což vaše společnice Elisabeth je u nás nešťastná?“